

نگاهی دیگر به کارنامه دانش مکانیک خاک، مهندسی پی و ژئوتکنیک (با نگاهی ویژه به کشور خودمان)

محمود وفائیان

عضو هیئت علمی بازنشسته، دانشکده مهندسی عمران، دانشگاه صنعتی اصفهان

mahmood@cc.iut.ac.ir

خلاصه

از آنجا که بسیاری از دانش آموختگان گرایشهای مکانیک خاک و ژئوتکنیک و تا حدی شاید اکثریت دانشجویان و مهندسان عمران، علاقه مندند به نحوی از مباحث اصلی و مهم در زمینه مکانیک خاک و نیز تاریخچه ای از آغاز و تحول این شعبه از دانش مهندسی اطلاعاتی داشته باشند و احتمالاً کنجکاوند که بدانند موضوعهای مورد علاقه پژوهشگران در این زمینه در سراسر دنیا چگونه مباحثی است و بیشتر حول چه زمینه هایی بحث می شود، به نظر می رسد که نوشتار (مقاله) حاضر بتواند عمده پرسشهای علاقه مندان را تا حدی پاسخ دهد. بنابراین، هدف از تدوین مقاله حاضر، ارائه نوشتاری است که بتواند با یک نگاه فراگیر، فهرستی از مطالب زیر را برای مهندسان و دانشجویان جوان و علاقه مند ارائه دهد:

- ۱) نگاهی به تاریخچه پیدایش و تکامل دانش مکانیک خاک و مهندسی پی
- ۲) نگاهی به اسامی بنیانگذاران تئوریک و مباحث بنیانی در این مبحث
- ۳) نگاهی به اسامی دانشمندان ارائه دهنده سخنرانیهای برجسته در سطح بین المللی؛ به عبارت دیگر اشاره به اسامی افرادی که در تکامل این مبحث نقشهای مهمتری داشته اند.
- ۴) اشاره ای مختصر به تاریخچه همایشهای بین المللی و منطقه ای و مجلات معتبر در این زمینه
- ۵) نگاهی اجمالی به انجمن بین المللی مکانیک خاک و ژئوتکنیک و انجمن ژئوتکنیک ایران
- ۶) اشاره ای فهرست وار به مباحث و موضوعات مورد توجه پژوهشگران در زمان معاصر
- ۷) نگاهی به معیارهای نمایانگر پیشرفت و گسترش این مبحث در کشور خودمان

کلمات کلیدی: تاریخچه دانش مکانیک خاک، درسهای رانکین و ترزاگی، انجمن ژئوتکنیک، موضوعهای مهم پژوهشی

۱. مقدمه

با توجه به اینکه تاکنون در نوشتارهای گوناگون مطالبی پیرامون تاریخچه دانش مکانیک خاک، مهندسی پی و ژئوتکنیک به رشته تحریر درآمده است، ممکن است عنوان فوق در بدو امر تکراری تلقی گردد، ولی با وجود این، تدوین مقاله حاضر اقلأً به دو دلیل می تواند توجیه پذیر باشد: اول اینکه مطالب آن مستقیماً تکرار مطالب مشابه و مقالات پیشین نیست بلکه نگاهی فهرست وار و هدفمند به فزاینده‌ای است که عنوان آنها در چکیده مقاله ذکر شده است - با این مقصود که بتواند کارنامه این شعبه از دانش مهندسی را - به ویژه با نگاهی خاص به پیشرفتهای محتوایی و کمی آن در کشور خودمان - برای دانشجویان جدید و مهندسان جوان ارائه دهد. دوم اینکه به این علت که کنفرانس حاضر به نام اولین کنفرانس ملی مکانیک خاک و مهندسی پی نامگذاری شده است، مناسب بلکه ضروری است که به نحوی به کارنامه تکامل این مبحث مطالبی فهرست وار ارائه گردد. البته نویسنده مقاله ادعان دارد که نگارش نوشتاری که بتواند کارنامه یا تاریخچه این شعبه از دانش مهندسی را نشان دهد، کاری پر مسئولیت، حساس و مشکل است و معمولاً از عهده یک فرد ساخته نیست. با وجود این، امید است همین فهرست برای عده ای از علاقه مندان مفید یا راهگشا باشد. امید است کمترین فایده این نوشتار این باشد که پژوهشگران جوان بتوانند با عناوین عمده تحقیقی و سرخط مباحث مورد توجه در حوزه مکانیک خاک آشنا شوند. ضمناً فهرستی از نوشتارهای قبلی نگارنده در همین زمینه در بخش مراجع ذکر شده است. بدیهی است آنچه در حال حاضر در مباحث مکانیک خاک، ژئوتکنیک و مهندسی پی در دسترس علاقه مدان - اعم از دانشمندان، مهندسان و دانشجویان قرار دارد، مجموعه ای بسیار گسترده است که حاصل تحقیق و تدوین صدها محقق، تحلیلگر و نظریه پرداز از دانشگاههای معتبر دنیا می باشد، که نام آنها را می توان در مقالات معتبر، و از جمله در لیست ارائه دهندگان درسهای "رانکین" و "ترزاگی" ملاحظه نمود.